

Bilaga 7

Försvinnanden

I mitt letande efter fakta för denna bok har jag vid några tillfällen upptäckt svårförklarade luckor i underlaget. Jag har på ett ställe i huvudtexten pekat på att Tunander i vissa fall kunnat utnyttja dessa luckor i sin konspirationsteori, som det saknade provsvaret från "gula fläcken". För mig har det saknats skriftligt underlag till exempel om att elsystemet gett upphov till störande signaler i bandspelaren på Mälsten. I *Uppdrag granskning*s andra program om Hårsfjärden-incidenten pekade man på att Försvarsmakten inte talat om vad det var för föremål som låg inslammat på botten på ett av deras inspelade videoband och föreslog att det var en NATO-transponder. I mitt försök att själv bilda mig en uppfattning om detta sökte jag mig till Lennart Ljungs dagbok. Där dyker mycket riktigt föremålet upp den 6:e december, när chefen för marinen (CM) är på besök. Också här benämns föremålet som en möjlig transponder och någon gång sändare, eftersom CM tror föremålet stört minlinjen. (Är det i själva verket elsystemet som gjort det?) CM säger också att man skall dyka efter föremålet samma dag eller dagen efter. Med spänning bläddrade jag fram för att läsa vad föremålet visat sig vara.

Det återkommer inte förrän den 14:e december, när ÖB och CM är på en gemensam föredragning hos Olof Palme för att redovisa vad försvarsmakten kommit fram till hade hänt vid Hårsfjärden, och nu kallas det metallföremål. Ljung har skrivit i sin dagbok: "På ett ställe har vi också ett metallföremål på botten som i bästa fall kan ge ytterligare upplysningar. Hittills har vi emellertid inte några indikationer om nationalitet ... politiska konsekvenser, framför allt om vi i sammanhanget med metallföremålet skulle kunna göra en nationalitetsbestämning. Palme sa sig helt förstå detta och inse att det inte finns något alternativ." Därefter har jag inte kunnat finna något mer om metallföremålet. Vad som är märkligare är att jag inte funnit något om det mellan den 6:e, då CM tar upp det första gången, och den 14:e, när de är hos Palme. När blir saken ett metallföremål för Ljung? Kan det vara den 8:e december, för vilket datum det saknas någon sida eller några anteckningar över huvud taget – även i Ljungs originaldagbok. Det finns andra datum som saknar någon sida även i övrigt, men det handlar i regel om lördagar eller söndagar. Det finns vardagar som har sidor med enbart en kort notis att ingenting finns att rapportera om ubåtsfrågan. I huvudtexten har jag redogjort för att muntliga förfrågningar inte gett något tillfredsställande svar på vad "metallföremålet" var. Någon information om detta har jag ej heller erhållit ur MANAS arkiv.

Som framgår av huvudtexten har jag också sökt efter en förteckning över de örlogsbesök vi hade på Östersjökusten. Östersjön med sitt bräckta vatten är, särskilt på sommarn till början av hösten, knepig för ubåtsjakt. För en som inte vistas där till vardags kan kunskap om innanhavet skaffas genom örlogsbesök. Det var med andra ord sannolikare att amerikanska ubåtar hade varit vid Hårsfjärden om de då och då varit på besök i Östersjöhamnar. Efter att inte haft framgång